El-Zorab

de George Coşbuc

La paşa vine un arab,

Cu ochii stinşi, cu graiul slab.

Sunt, paşă, neam de beduin,

Şi de la Bab-el-Manteb vin

Să vând pe El-Zorab.

Arabii toţi răsar din cort,

Să-mi vadă roibul, când îl port

Şi-l joc în frâu şi-l las în trap!

Mi-e drag ca ochii mei din cap

Şi nu l-aş da nici mort.

Dar trei copii de foame-mi mor!

Uscat e cerul gurii lor;

Şi de amar îndelungat,

Nevestei mele i-a secat

Al laptelui izvor!

Ai mei pierduţi sunt, paşă, toţi:

O, mântuie-i, de vrei, că poţi!

Dă-mi bani pe cal! Că sunt sărac!

Dă-mi bani! Dacă-l găseşti pe plac,

Dă-mi numai cât socoţi!

El poartă calul, dând ocol,

În trap grăbit, în pas domol,

Şi ochii paşei mari s-aprind;

Cărunta-i barbă netezind

Stă mut, de suflet gol.

O mie de ţechini primeşti?

O, paşă, cât de darnic eşti!

Mai mult decât în visul meu!

Să-ţi răsplătească Dumnezeu,

Aşa cum îmi plăteşti!

Arabul ia, cu ochii plini

De zâmbet, mia de ţechini

De-acum, de-acum ei sunt scăpaţi,

De-acum vor fi şi ei bogaţi,

N-or cere la străini!

Nu vor trăi sub cort în fum,

Nu-i vor cerşi copiii-n drum,

Nevasta lui se va-ntrema;

Şi vor avea şi ei ce da

Săracilor de-acum!

El strânge banii mai cu foc,

Şi pleacă, beat de mult noroc,

Şi-aleargă dus d-un singur gând,

Deodată însă, tremurând,

Se-ntoarce, stă pe loc.

Se uită lung la bani, şi pal

Se clatină, ca dus de-un val,

Apoi la cal priveşte drept;

Cu paşii rari, cu fruntea-n piept,

S-apropie de cal.

Cuprinde gâtul lui plângând

Şi-n aspra-i coamă îngropând

Obrajii palizi: Pui de leu,

Suspină trist. Odorul meu,

Tu ştii că eu te vând!

Copiii mei nu s-or juca

Mai mult cu frunze-n coama ta,

Nu te-or petrece la izvor:

De-acum smochini, din mâna lor,

Ei n-or avea cui da!

Ei nu vor mai ieşi cu drag

Să-ntindă mâinile din prag,

Să-i iau cu mine-n şea pe rând!

Ei nu vor mai ieşi râzând

În calea mea şirag!

Copiii mei cum să-i îmbun

Nevestei mele ce să-i spun,

Când va-ntreba de El-Zorab

Va râde-ntregul neam arab

De bietul Ben-Ardun!

Raira, tu, nevasta mea,
Pe El-Zorab nu-l vei vedea
De-acum, urmându-te la pas,
Nici în genunchi la al tău glas
El nu va mai cădea!

Pe-Ardun al tău, pe Ben-Ardun,
N-ai să-l mai vezi în zbor nebun
Pe urma unui şoim uşor
Ca să-ţi împuşte şoimu-n zbor;
Nu-i vei pofti: Drum bun!

Nu vei zâmbi, cum saltă-n vânt
Ardun al tău în alb vestmânt;
Şi ca să simţi sosirea lui
Mai mult de-acum tu n-o să pui
Urechea la pământ!

O, calul meu! Tu, fala mea,
De-acum eu nu te voi vedea
Cum ţii tu nările-n pământ
Şi coada ta fuior în vânt,
În zbor de rândunea!

Cum mesteci spuma albă-n frâu,
Cum joci al coamei galben râu.
Cum iei pământul în galop
Şi cum te-aşterni ca un potop

De trăsnete-n pustiu!

Ştia pustiul de noi doi
Şi zarea se-ngrozea de noi
Şi tu de-acum al cui vei fi?
Şi cine te va mai scuti
De vânturi şi de ploi?

Nu vor grăi cu tine blând,
Te-or înjura cu toţi pe rând
Şi te vor bate, odorul meu,
Şi te-or purta şi mult, şi greu;
Lăsa te vor flămând!

Şi te vor bate, odorul meu,
Să mori tu, cel crescut de noi!
Ia-ţi banii, paşă! Sunt sărac,
Dar fără cal eu ce să fac:
Dă-mi calul înapoi!

Se-ncruntă paşa: Eşti nebun?
Voieşti pe ianiceri să-i pun
Să te dea câinilor? Aşa!
E calul meu, şi n-aştepta
De două ori să-ţi spun!
Al tău? Acel care-l crescu
Iubindu-l, cine-i: eu ori tu?
De dreapta cui ascultă el,

Din leu turbat făcându-l miel?
Al tău? O, paşă, nu!

Al meu e! Pentru calul meu
Mă prind de piept cu Dumnezeu
Ai inimă! Tu poţi să ai
Mai vrednici şi mai mândri cai,
Dar eu, stăpâne, eu?

Întreagă mila ta o cer!
Allah e drept şi-Allah din cer
Va judeca ce-i între noi,
Că mă răpeşti şi mă despoi,
M-arunci pe drum să pier.

Şi lumea te va blestema,
Că-i blestem făptuirea ta!
Voi merge, paşă, să cerşesc,
Dar mila voastră n-o primesc
Ce bine-mi poţi tu da?

Dă paşa semn. Să-l dezbrăcaţi
Şi binele în vergi i-l daţi!
Sar eunucii, vin, îl prind
Se-ntoarce arabul răsărind
Cu ochii îngheţaţi…

El scoate grabnic un pumnal,

Şi-un val de sânge, roşu val

De sânge cald a izvorât

Din nobil-încomatul gât,

Şi cade mortul cal.

Stă paşa beat, cu ochi topiţi,

Se trag spahiii-ncremeniţi.

Şi-arabul, în genunchi plecat,

Sărută sângele-nchegat

Pe ochii-nţepeniţi.

Să-ntoarce apoi cu ochi păgâni

Şi-aruncă fierul crunt din mâini:

Te-or răzbuna copiii mei!

Şi-acum mă taie, dacă vrei,

Şi aruncă-mă la câini!